

Robotbeleggen, een hype of een waardevolle ontwikkeling?

1 februari 2017

Paul Koster

Directeur VEB

Programma

Presentatie Pritle 'De opkomst van robotbeleggen' door Thomas Bunnik

Presentatie AFM 'Innovatie in beleggingsdienstverlening' door Tim Mortelmans

Presentatie Beleggingsmatch 'Robo advies in de polder: wat kost het en hoe vergelijk je?'
door Bart Spronk

Slotdebat 'Robotbeleggen, een gamechanger of oude wijn in nieuwe zakken'
Paul Koster (VEB), Thomas Bunnik (Pritle), Tim Mortemans (AFM) en
Eran Habets (ABN AMRO MeesPierson)

Borrel

Thomas Bunnik

CEO Pritle

Invest for a sunny day.

Thomas Bunnik
Founder & CEO, Pritle

VEB
2 February 2017

Strictly confidential

De vermogensbeheer industrie. Tijd voor verandering.

De marktdynamiek

- Sociale zekerheden nemen af
- Pensioenfondsen snijden in uitkeringen
- Rente leidt tot negatieve reële rendementen
- Toenemende vergrijzing

Vermogensbeheer industrie

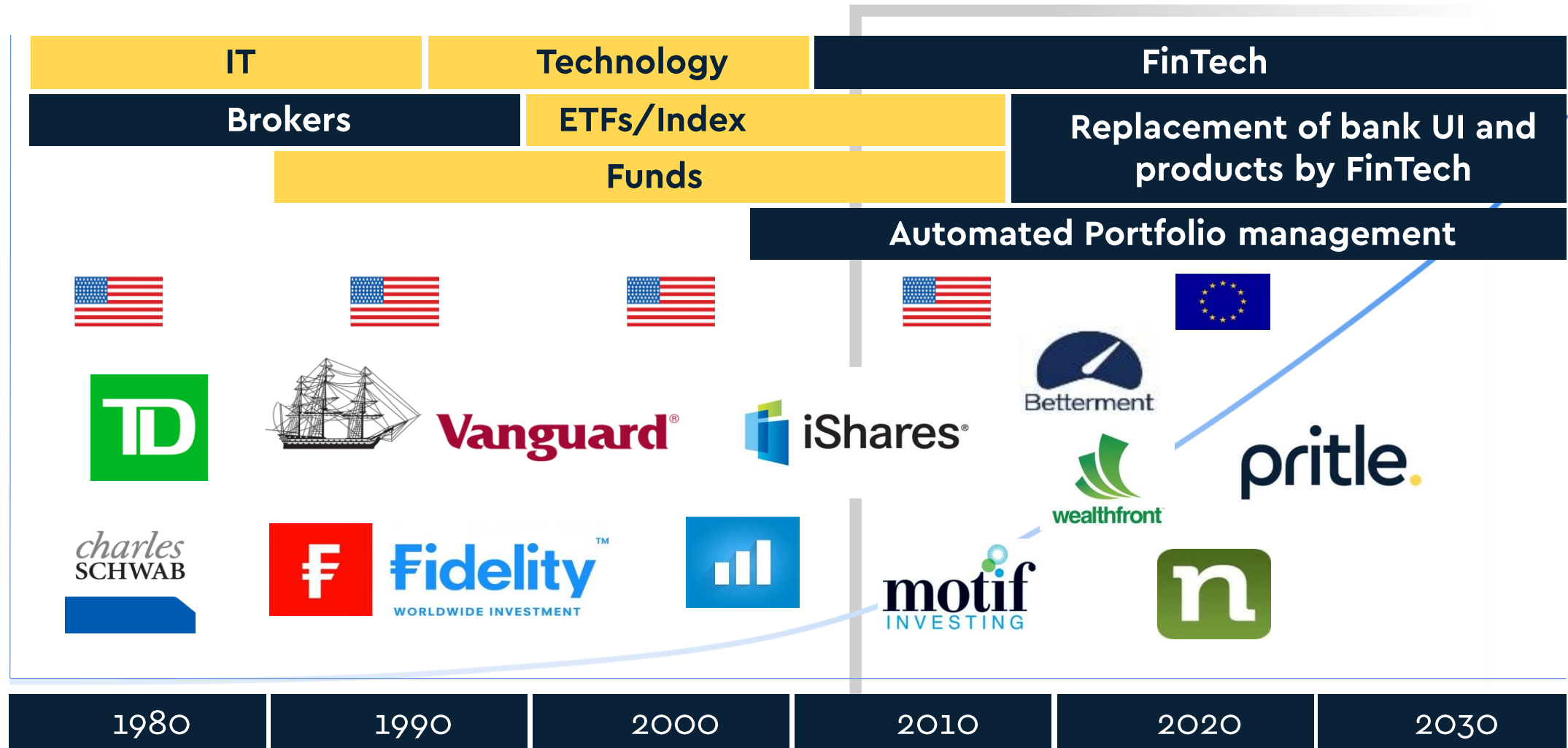
- Teleurstellende rendementen van "oude sector"
- Hoge kosten bij 'traditionele vermogensbeheerders
- Gebrek aan transparantie in kosten, risico en rendement

Traditionele sector

- Offline
- Hoge minimum inleg vereist
- Onaantrekkelijk voor 20-35ers
- Beperkt vertrouwen van het publiek in het algemeen

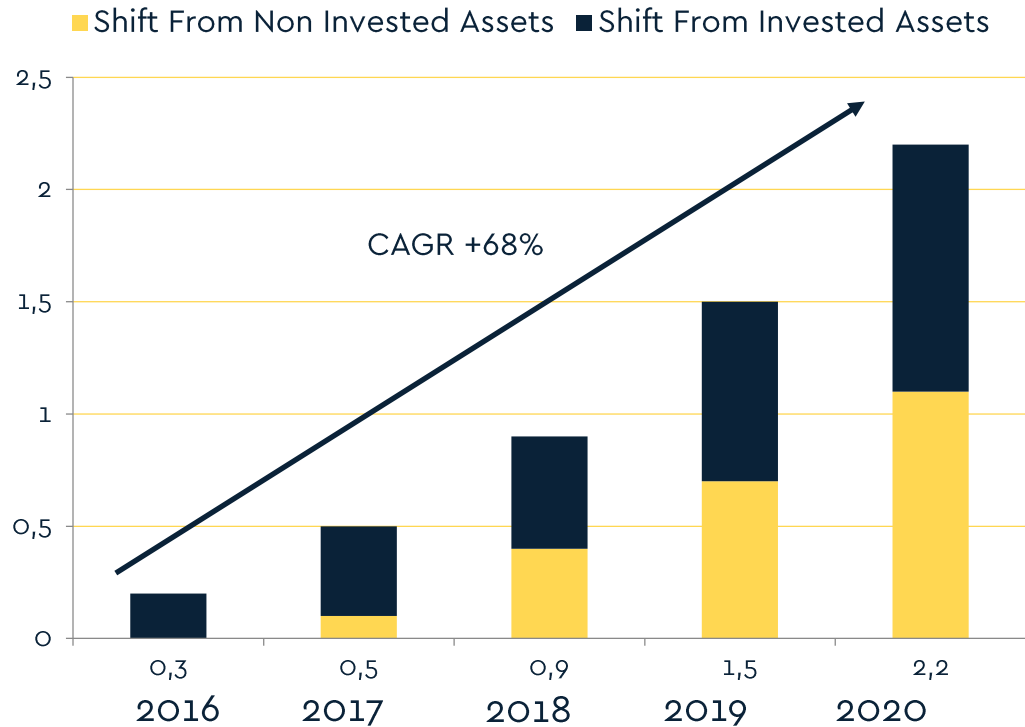

Het tijdperk van creatieve destructie

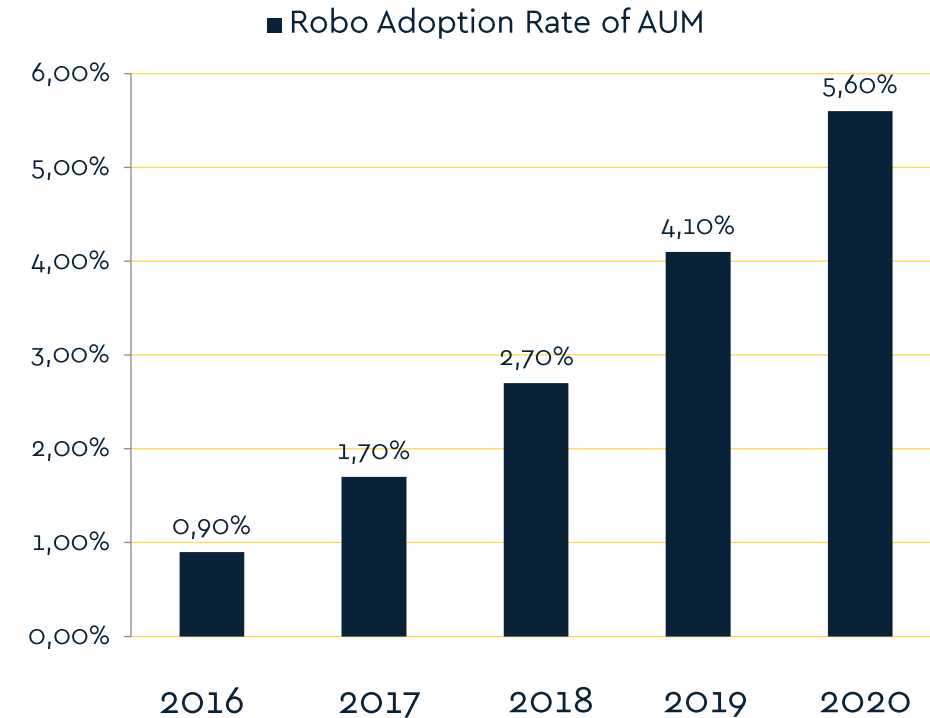

Verwachte groei robo-management in de VS

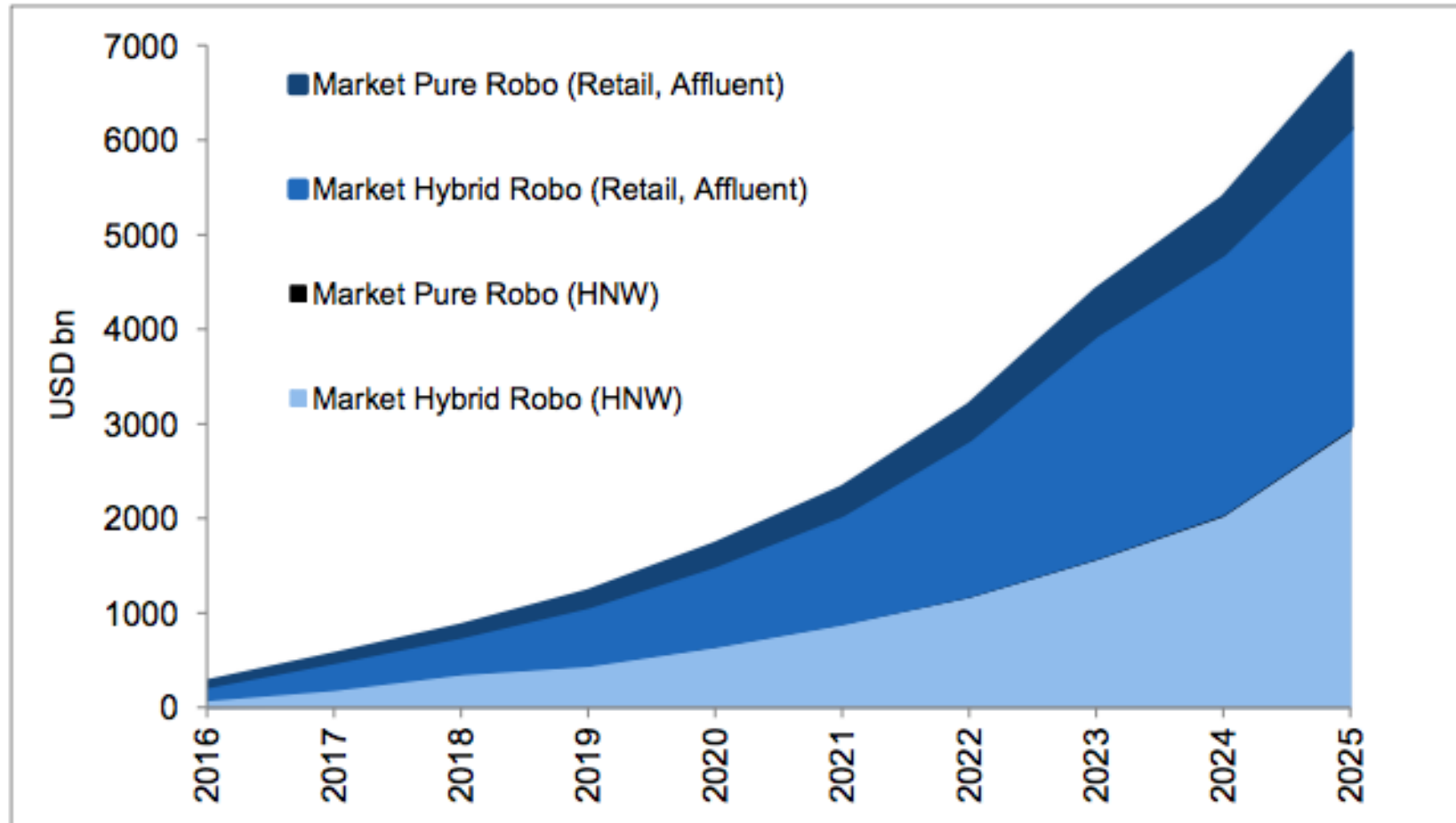
Growth of U.S. robo-advisors assets under management
(in trillions of dollars)

Growth of adoption rate of robo-advisory

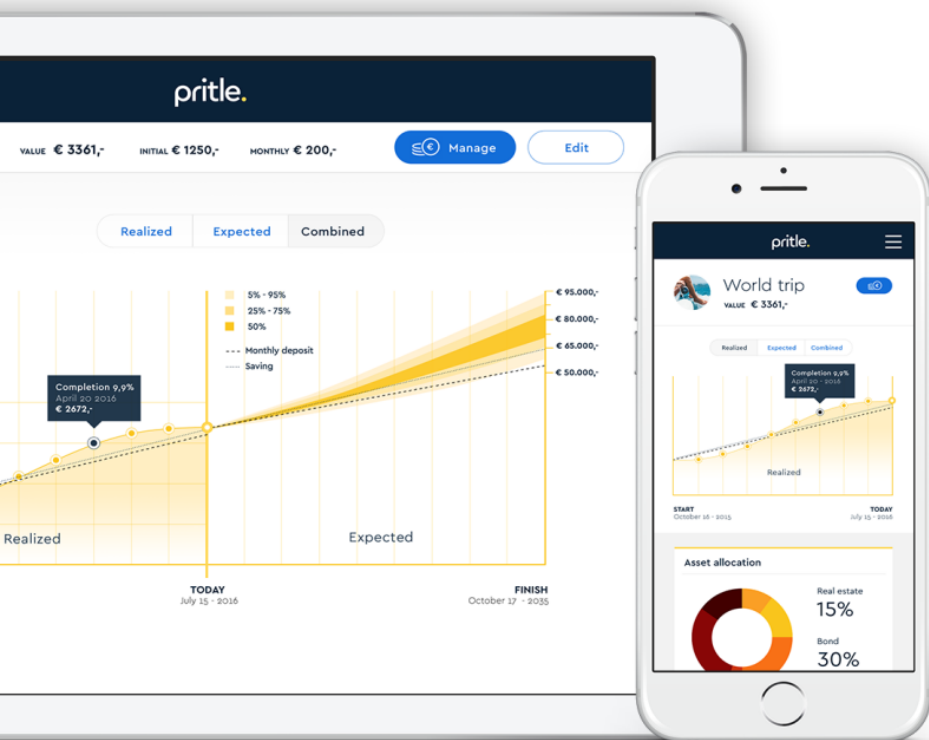
Wereldwijd verwachte groei robo-management

Pritle offers the potential to address the Market Hybrid Robo, Market Pure Robo and Pure Robo potential.

Myprivatebanking Research - Market prognosis for Hybrid and Pure Robos

Dutch FinTech example

Pritle is een toonaangevende Europese online vermogensbeheerder.

U kunt er eenvoudig online wereldwijd beleggen.

Pritle nam in 2015 Beleggingsonderneming Fundix over en vormde die om tot het toonaangevende Pritle.

Na zijn introductie in Nederland in 2015 breidde Pritle uit zijn dienstverlening in 2016 uit naar België, Oostenrijk en Zwitserland.

Invest for a sunny day. **Think ahead.**

Wealth management from €10. No service fee above €250.000.

Team Pritle

Directors

Thomas Bunnik,
CEO

Stewart Bowers,
CFO

Azman Hamid,
CLO

Partners

Arseniy Korobchenko,
CTO

Geoffrey Bruyn,
Commercial Director

Jonathan Selby,
Business Manager

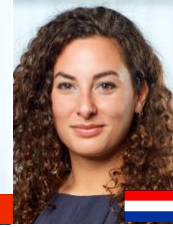
Management

Emanuel van Praag,
Head of Regulatory Compliance

Ming Jiang,
Head of Investments

Susan Kessing,
COO

Volmer Schellens,
Brand Manager

Custodian

Jelle Kooter,
Director

Assistant

Sophia Evertse,
Executive Assistant

Customer Support

Marcel Bogaard,
Client Services

Pieter Oothout,
Client Services

Jean-Paul Ligthart,
Client Services

Research

Bas Hendriks,
Investment Analyst

Martijn van Veen,
Investment Analyst

Legal

Javeria Ghuman,
Legal Counsel

Marketing & Technology

Rémon Bloomberg,
Digital Marketing Manager

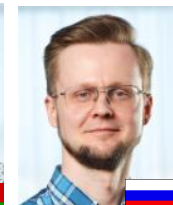
Jay Huliselan,
UX/UI Design

Eugene Konopaka,
Back-end/QA

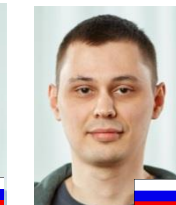
Anatol Lutski,
Back-end

Dmitri Malyshev
Front-end

Dmitri Sinkov,
Front-end

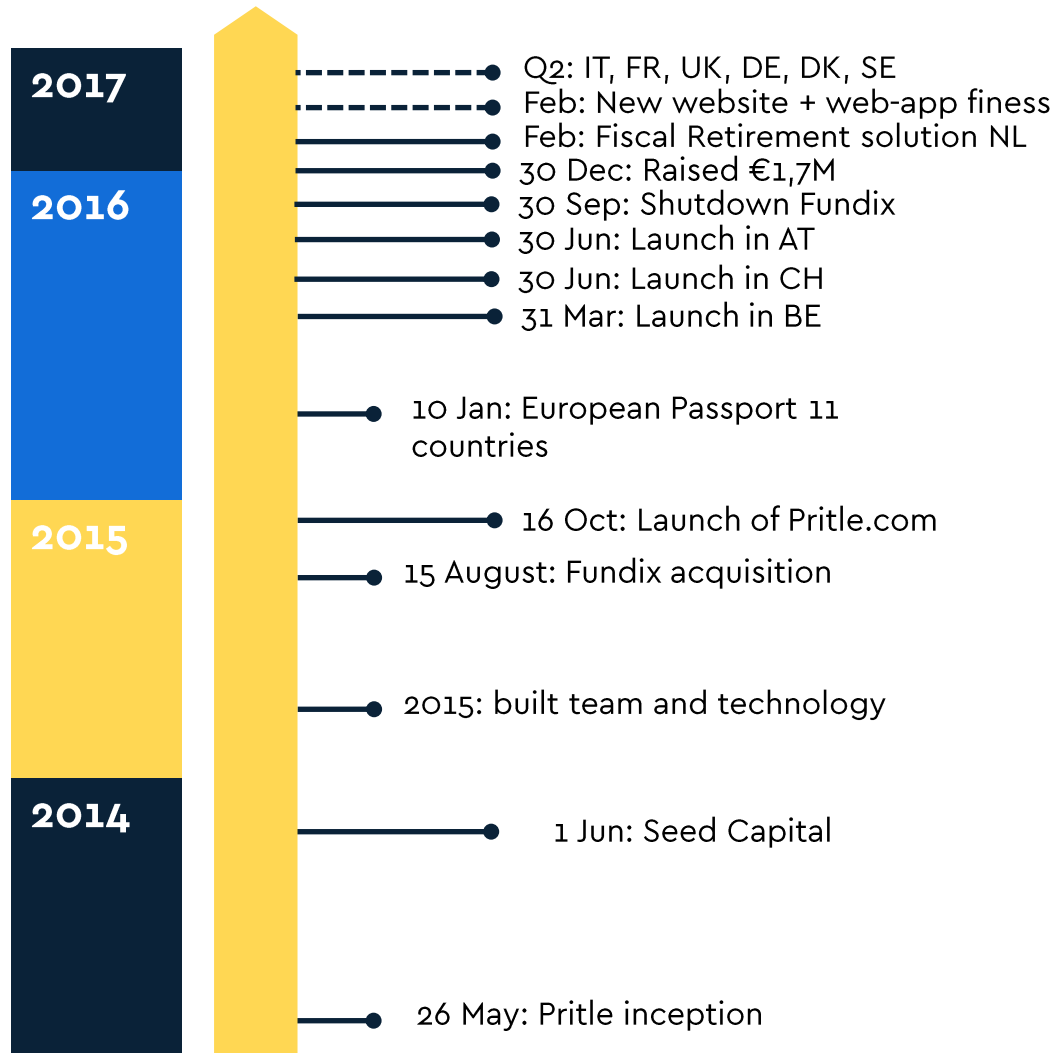
Timofey Tsimlov,
Back-end

Ops

Krikor Chatsikian,
Operations

Milestones and achievements

Ernst & Young (EY) Entrepreneur Of The Year
Nominated (CEO)

Sprout Challenger50
Nominated

Best Investment Innovation
Nominated

Dutch Golden Bull Awards
Best online wealth manager
Nominated

National Branche Competition
Winner Wealth Management

National Business Success Awards 2016
Nominated

Sprout Start Up of the Year 2015
1st Runner Up

European FinTech Awards 2016
Nominated

VWD Cash Fund Awards 2016
Nominated

"Box 1" beleggen live
sinds 14 februari 2017

Intern ontwikkelde vermogensbeheer en risicobeheersystematiek

Doelgericht beleggen, automatische monitoring van groeipad, automatische risicoreductie naarmate het doel nadert

Pro-actieve notificaties om klanten op hun groeipad te houden naar een financieel doel

Doelrealisatie met voordeel door partnerships waarbij cashbacks direct worden teruggestort in de Pritle account van de klant

Integratie van data van derden zodat een financieel dashboard wordt gevormd

Invest-As-You-Pay: Rond betalingen af naar je Pritle account

1

Live

2

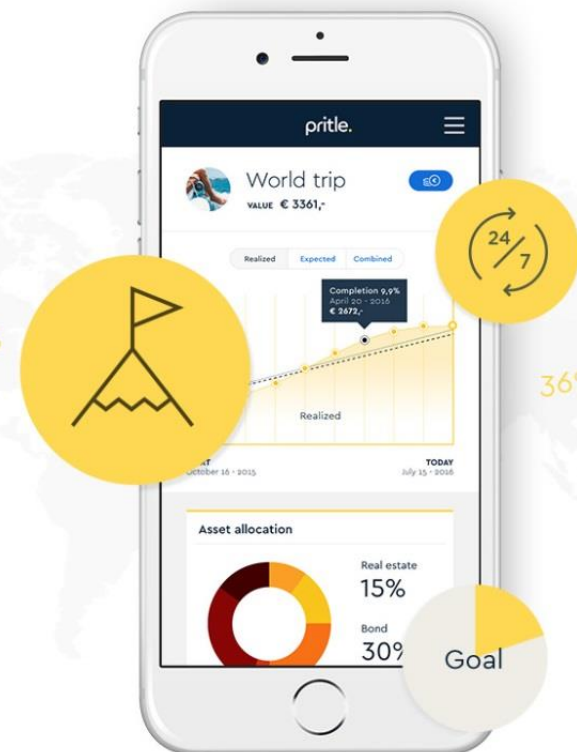
Live

3

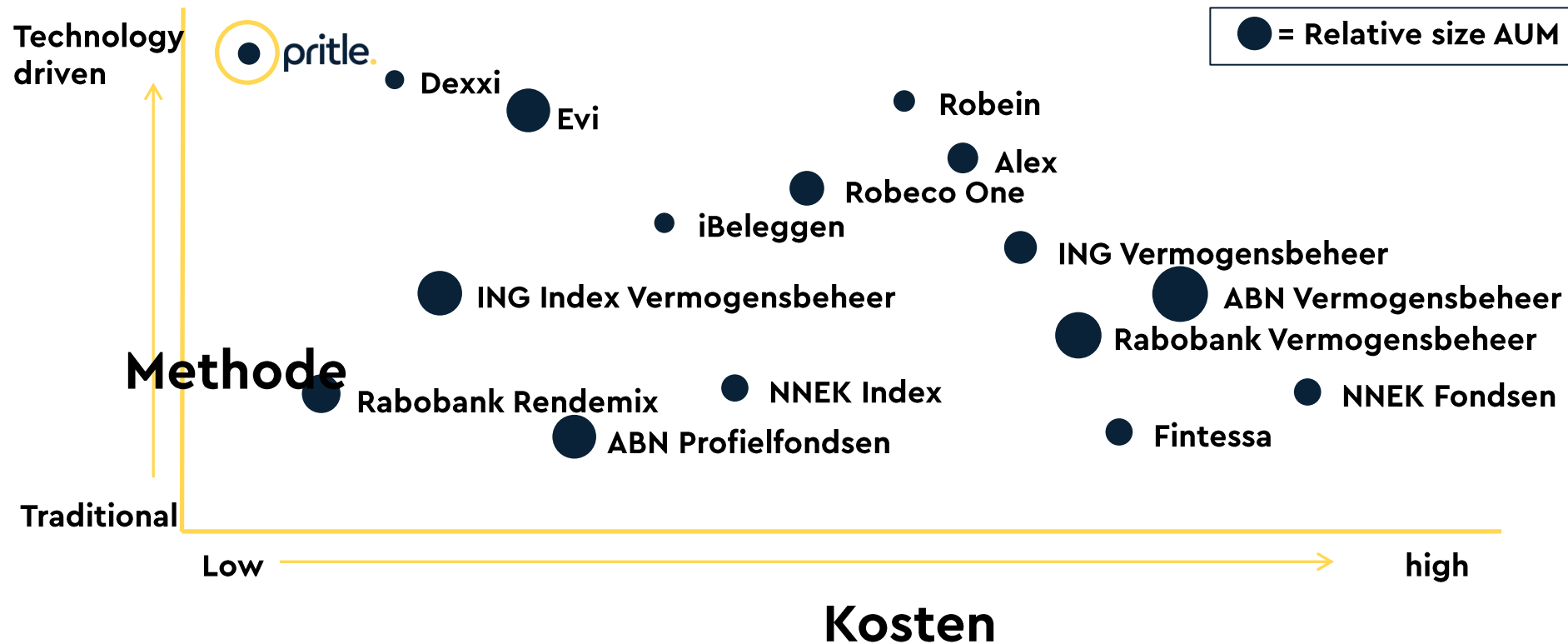
Q1

4

Q2

Het Nederlandse landschap in vermogensbeheer

Key Opportunities

- Meestal focus op 1 land door concurrent
- Paradigma verandering van off- naar online in heel Europa

Key Challenges

- Kapitaalintensief
- Wet- en regelgeving is een forse uitdaging voor de starters

European and US competitive landscape and valuations

Brand	Name	Start	Country	Staff	Clients	AUM	AUM	Clients/	Aum/	Seed	Total	Val	EV/	Strategic	
as at Sept 2016				#	€K	€M		Avg	Staff	Staff	€M	€M	€M	AUM	
	Jemstep	2007	US	150	n/a	7					4	13	89	12,66	acquired by Invesco
	Learnvest	2009	US	64	5,2	---			81		1	39	232	n/a	acquired by Northwestern Mutual
	Futureadvisor	2010	US	100	14	721			138	7	1	19	179	25%	acquired by Blackrock
	Honestdollar	2014	US	20	1	0,13	217		30	0	3	3	n/a		acquired by Goldman
	Nutmeg	2011	UK	70	95	464	4.884		1.357	7		68	129	28%	Schroders
	Moneyfarm	2011	IT, UK	45	80	50	625		1.778	1	4	27	51	102%	Budget App, Allianz Ventures
	Betterment	2008	US	136	175	5.357	30.612		1.287	39		205	700	13%	150 Employers and 200 IFAs
	Wealthfront	2008	US	130	81	3.589	44.326		623	28	3	116	700	20%	
	Personal Capital	2009	US	123	20	2.768	141.941		159	23		175	500	18%	Blackrock, BBVA investment
	SigFig WM	2007	US	69	2	114	46.360		36	2		60	115	101%	Santandar, UBS Advisors
	Wealthsimple	2014	CA	10	10	271	27.100		1.000	27	2	29	55	20%	1 Acquisition, Strategic tie-up with Mint
	Scalable Capital	2014	DE, UK	29	2	14	8.929		55	0	4	11	32	221%	
	Pritle	2014	NL, BE, CH, AT	26	6	52	9.236		212	2	5	5	20	30%	1 Acquisition, Institutional OGC

Website

- Responsive design with **multiple languages**
- CMS templates for managing content and landing pages for conversion

Web-App

- Lightweight **Javascript**, HTML5/CSS3
- Rich browser app using best practices of modern web apps

Investment Model

- Robust and further customisable
- 25 years data based multi dimensional simulations carried out
- **Multiple tax** rules, **funds portfolios**, **asset allocations** and **FX** options

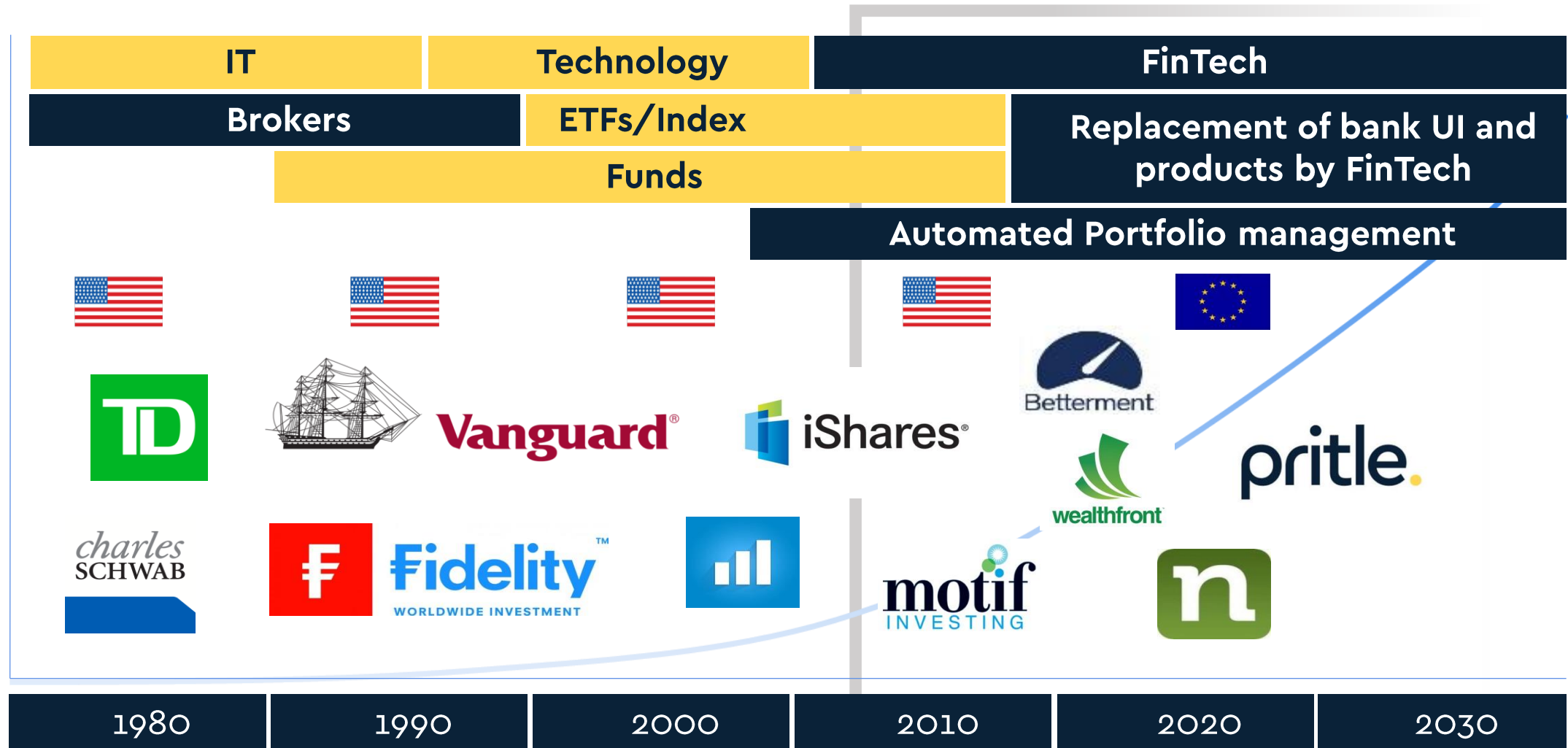
PriPA

- Pritle Portfolio Administration
- Management for **clients**, **transactions**, **fund universe**, **portfolios**

Back-end

- **Unlimitedly scalable** and highly secure hosted in Amazon
- Integrations with Salesforce, Zendesk, Calastone (STP trading), VWD
- **Supporting white-labeled front-end in 1H 2017**

De cirkel is rond

Thank you!

Appendix

Passive index investing

Research shows that active fund managers generate lower returns than the benchmark 95% of the time.

Therefore, Pritle invests mainly in low cost index funds.

No tactical asset allocation

Over the longer term, assets that perform well today may not do so tomorrow and vice versa.

Therefore, Pritle always invests in a fixed weighting per sector and region offering broad diversification and rebalances portfolios on a quarterly basis.

GLOBAL MULTI-ASSET PORTFOLIO

Minimal costs

Reducing investment costs by up to 70% can double your effective returns over 20 years.

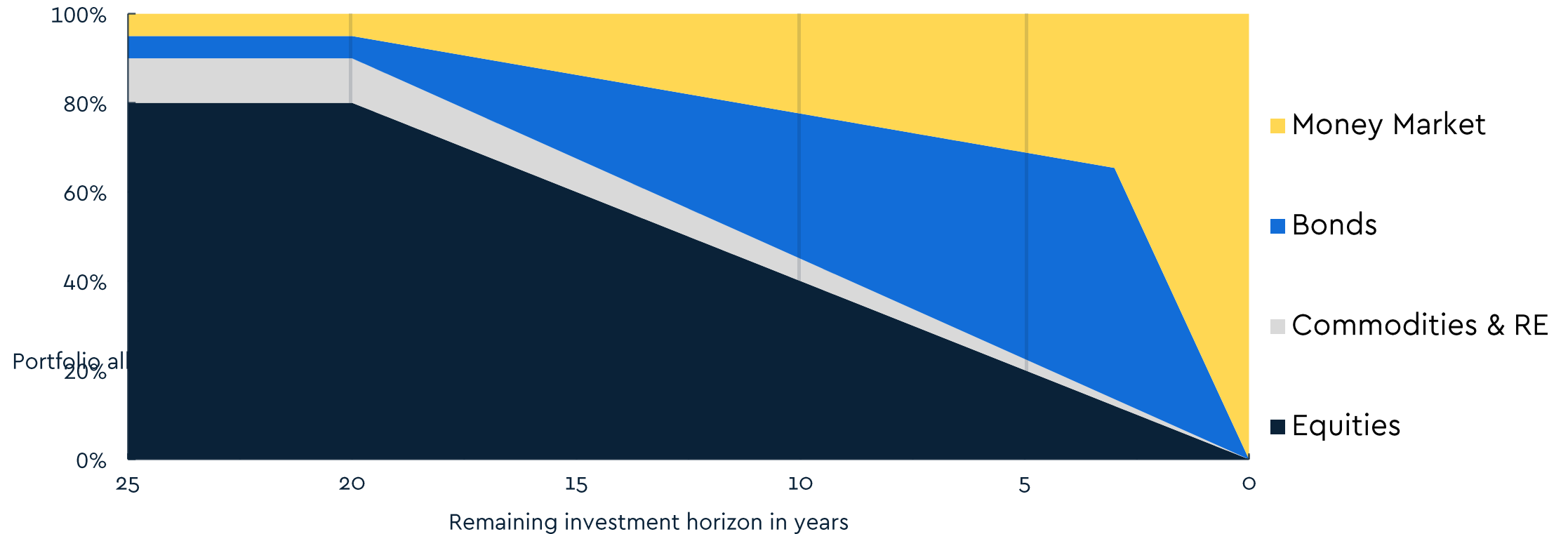
Therefore, Pritle's pricing is amongst the lowest in the industry.

Reduction of market timing risk

Financial markets are subject to mean reversion and can not be predicted.

Therefore, Pritle minimises market timing risk by gradually reducing risk over time combined with automated quarterly rebalancing of portfolios.

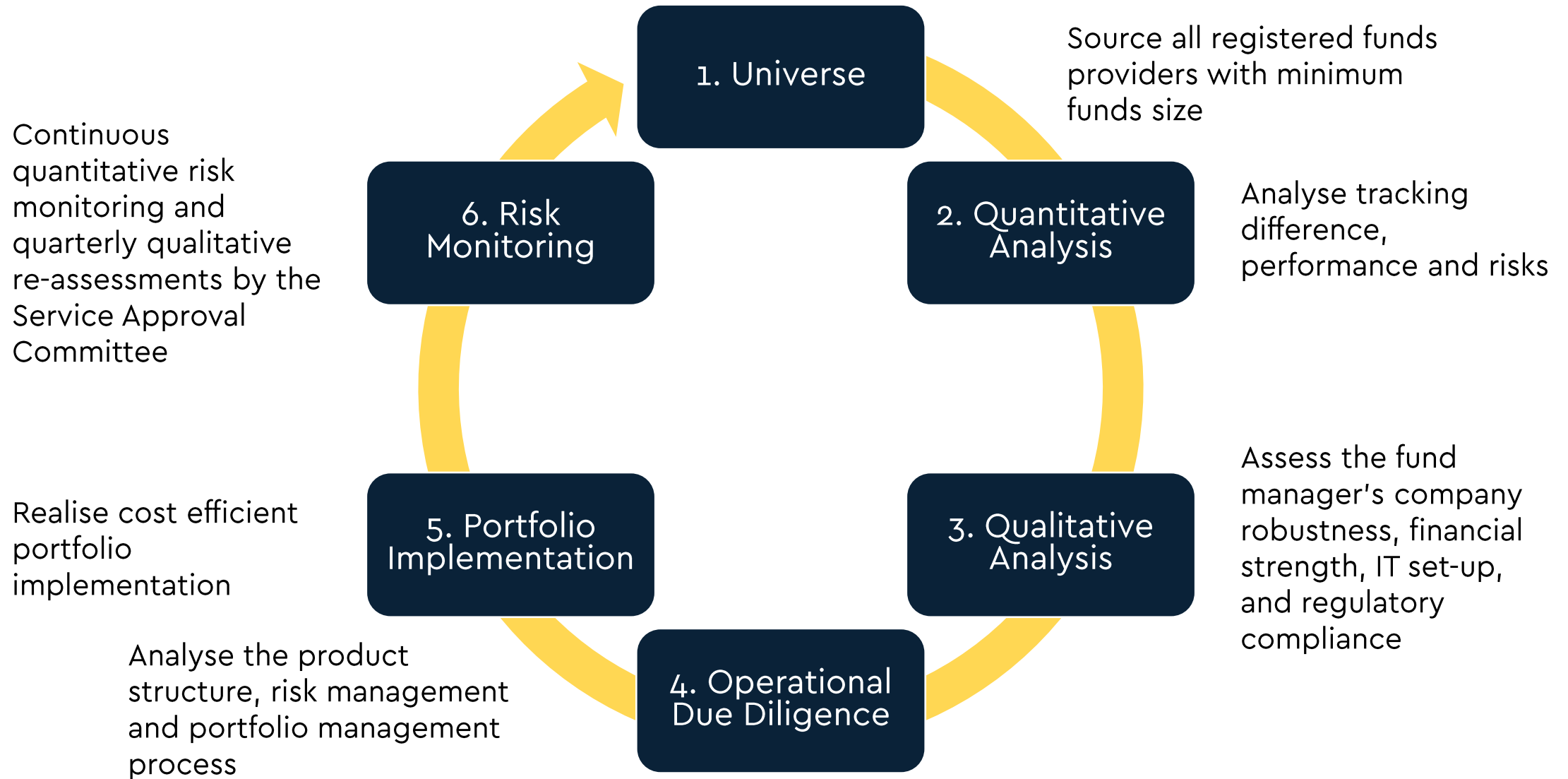
Asset allocation model

Notes

1. Profile based investing typically exposes investors to significant market timing risk by shifting portfolios in a minimal number of steps from offensive to defensive investment strategies. Pritle makes smart institutional investment strategies accessible to retail investors.
2. Pritle uses a Dynamic Lifecycle Investment Methodology whereby investment risks are reduced gradually over time from 20, 10 or 5 years remaining investment horizon, depending on the risk level determined by the client.
3. Portfolios are rebalanced on a quarterly basis combined with investment risks being reduced with the same frequency, minimizing portfolio volatility whilst maximising the predictability of investment returns.

Pritle funds onderzoeksproces

Asset class and sub-asset class rebalancing

- Automatic quarterly rebalancing per investment goal
- Rebalancing date is determined by the creation date of each respective goal
- Core and sub-asset classes rebalanced back to strategic weightings

Subscription and redemption rebalancing

- Automatic allocation of incoming funds to asset classes and sub asset classes below strategic weightings
- Automatic reduction of core and sub asset classes above strategic weightings in case of redemptions

Automatic risk reduction

- Automatic risk reduction as each goal progresses toward completion
- Quarterly rebalancing moment automatically takes into account the required reduction of risk

Goal based growth path reports & alerts

- ✓ Partly manually run goal tracking calculations and reporting
- ✓ Alerts sent with cause of deviation (market or lacking deposits)
- ✓ Alerts sent with indication of capital increase required to improve likelihood to reach goal

Extensive quarterly report

- ✓ Sector, regional and asset class performance attribution reporting
- ✓ Detailed overview of portfolio composition
- ✓ Detailed overview of characteristics of assets per asset class

Annual statements (tax reporting requirement)

- ✓ Portfolio value
- ✓ Portfolio breakdown
- ✓ Total return
- ✓ Dividends
- ✓ Connected to Dutch tax authority to submit the annual statement inputs on behalf of the client
- ✓ Connecting to other countries' tax authorities

Client Facing Reports

2016 net return Pritle portfolio

Pritle Portfolio	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	2016 YTD
Defensive Profile					
Remaining investment horizon > 5 years	0,35%	1,46%	1,19%	0,17%	3,20%
22,5% weight risky assets*					
Balanced Profile					
Remaining investment horizon > 10 years	-0,89%	1,98%	1,93%	2,05%	5,14%
45% weight risky assets*					
Offensive Profile					
Remaining investment horizon > 20 years	-3,38%	3,03%	3,40%	5,91%	9,02%
90% weight risky assets*					

- These returns are after fund costs and Pritle's service fee including VAT

Comparison Pritle 2016 net performance in NL vs wealth managers

Wealth Manager & Profile	% Risky Assets	2016 Third Party	2016 Pritle	Pritle vs third party
Alex Defensive	50,0%	1,00%	5,53%	4,53%
Alex Cautious	90,0%	-3,00%	9,02%	12,02%
Alex Offensive	90,0%	4,00%	9,02%	5,02%
Alex Speculative	90,0%	-10,00%	9,02%	19,02%
Alex Very Speculative	90,0%	-4,00%	9,02%	13,02%
EVI Income Oriented	22,77%	3,67%	3,20%	-0,47%
EVI Defensive	43,89%	3,43%	5,04%	1,61%
EVI Neutral	59,76%	3,73%	6,40%	2,67%
EVI Growth-oriented	75,02%	4,35%	7,66%	3,31%
EVI Offensive	88,98%	2,85%	8,92%	6,07%
I-beleggen Management Blue	20,0%	2,92%	2,91%	-0,01%
I-beleggen Management Green	40,0%	4,38%	4,65%	0,27%
I-beleggen Management Yellow	55,0%	5,86%	5,92%	0,06%
I-beleggen Management Orange	75,0%	7,12%	7,66%	0,54%
I-beleggen Management Red	90,0%	8,21%	9,02%	0,81%
ING Bank Actueel Very Defensive	10,0%	4,50%	1,34%	-3,16%
ING Bank Actueel Defensive	30,0%	5,40%	3,78%	-1,62%
ING Bank Actueel Neutral	50,0%	6,10%	5,53%	-0,57%
ING Bank Actueel Offensive	70,0%	6,70%	7,27%	0,57%
ING Bank Actueel Very Offensive	90,0%	7,20%	9,02%	1,82%
ING Bank Sustainable Neutral	50,0%	4,52%	5,53%	1,01%
ING Bank Index Neutral	50,0%	7,52%	5,53%	-1,99%
ING Bank Income Neutral	50,0%	3,62%	5,53%	1,91%
OXY Low	50,0%	5,10%	5,53%	0,43%
OXY Middle	75,0%	7,40%	7,66%	0,26%
OXY High	90,0%	9,60%	9,02%	-0,58%
Rabobank Active Defensive	30,0%	4,02%	3,78%	-0,24%
Rabobank Active Neutral	50,0%	5,12%	5,53%	0,41%
Rabobank Active Offensive	70,0%	6,02%	7,27%	1,25%
Rabobank Active Very Offensive	90,0%	6,92%	9,02%	2,10%
Rabobank Basis Defensive	30,0%	4,75%	3,78%	-0,97%
Rabobank Basis Neutral	50,0%	6,55%	5,53%	-1,02%
Rabobank Basis Offensive	70,0%	8,15%	7,27%	-0,88%
Rabobank Basis Very Offensive	90,0%	9,15%	9,02%	-0,13%
Average		4,50%	6,47%	1,97%

- We compared **6** wealth managers, who offer **34** different investment portfolios, with Pritle portfolios which have the same level of risky assets in their portfolios.
- Of the **34** comparisons, Pritle outperformed in **22** occasions. On **12** occasions, Pritle underperformed. A part of Pritle's underperformance can be attributed to the shorter duration of our bond portfolio.
- These returns are net returns which means after deducting of fund costs and service fees including VAT.

1,97%

On average and after costs, Pritle outperformed by **1,97%** during 2016.

Comparison Pritle 2016 net performance in NL vs Multi asset funds

Mix fund	% Risky Assets	2016 Third Party	2016 Pritle	Pritle vs third party
ABN AMRO Mix Fund 2	20,0%	2,14%	2,91%	0,76%
ABN AMRO Mix Fund 3	40,0%	3,80%	4,65%	0,85%
ABN AMRO Mix Fund 4	60,0%	5,13%	6,40%	1,27%
ABN AMRO Mix Fund 5	80,0%	6,36%	8,15%	1,79%
Blackrock-Global allocation	60,0%	6,86%	6,40%	-0,46%
Blackrock-Flexible Multi asset	50,0%	1,15%	5,53%	4,38%
KEMPEN Mix Fund 2	36,0%	3,36%	4,36%	1,00%
KEMPEN Mix Fund 3	52,0%	3,66%	5,72%	2,06%
KEMPEN Mix Fund 4	69,0%	4,16%	7,18%	3,02%
KEMPEN Mix Fund 5	89,0%	4,76%	8,92%	4,16%
NN DYNAMIC MIX FUND I	10,0%	4,09%	1,34%	-2,74%
NN DYNAMIC MIX FUND II	30,0%	5,42%	3,78%	-1,64%
NN DYNAMIC MIX FUND III	50,0%	7,08%	5,53%	-1,56%
NN DYNAMIC MIX FUND IV	70,0%	8,10%	7,27%	-0,83%
NN DYNAMIC MIX FUND V	90,0%	8,87%	9,02%	0,15%
ROBECO ONE DEFENSIVE	22,5%	4,17%	3,20%	-0,97%
ROBECO ONE NEUTRAL	47,5%	5,59%	5,33%	-0,25%
ROBECO ONE OFFENSIVE	72,5%	6,70%	7,47%	0,77%
SNS Mix Fund Blue	8,0%	1,36%	1,07%	-0,28%
SNS Mix Fund Yellow	20,0%	3,40%	2,91%	-0,49%
SNS Mix Fund Orange	45,0%	5,60%	5,14%	-0,46%
SNS Mix Fund Red	75,0%	7,49%	7,66%	0,18%
Average		4,97%	5,45%	0,49%

- We compared the **22** different mix funds from the largest investment managers in The Netherlands with Pritle portfolios which have the same level of risky assets in their portfolio.
- Of the **22** comparisons, Pritle outperformed in **12** occasions. During **10** occasions, Pritle underperformed. A part of Pritle's underperformance can be attributed to the shorter duration of our bond portfolio.

0,49%

On average and after costs, Pritle outperformed by **0,49%** during 2016.

Comparison Pritle net performance in BE vs Multi asset funds

Mix fund	% Risky Assets	2016 Third Party	2016 Pritle	Pritle vs third party
DeGroofPetercam Balanced Conservative	38,3%	3,81%	4,56%	0,75%
DeGroofPetercam Defensive Strategy A	21,0%	3,91%	3,01%	-0,90%
DeGroofPetercam Defensive Strategy B	23,6%	3,91%	3,30%	-0,61%
DeGroofPetercam Defensive Growth B	34,2%	2,06%	4,17%	2,11%
DeGroofPetercam Low Strategy A	39,0%	4,07%	4,56%	0,49%
DeGroofPetercam Low Strategy B	39,0%	4,08%	4,56%	0,48%
DeGroofPetercam Balanced Strategy A	75,5%	4,78%	7,76%	2,98%
DeGroofPetercam Balanced Strategy B	75,5%	4,78%	7,76%	2,98%
DeGroofPetercam Balanced Medium risk B	70,5%	4,71%	7,27%	2,56%
DeGroofPetercam Active Strategy A	68,0%	4,10%	7,08%	2,98%
DeGroofPetercam Active Strategy B	68,0%	4,11%	7,08%	2,97%
DeGroofPetercam Dynamic Growth A	68,3%	2,92%	7,08%	4,16%
DeGroofPetercam Dynamic Growth B	68,3%	2,89%	7,08%	4,19%
ING Core Fund Conservative	20,0%	2,50%	2,91%	0,41%
ING Core Fund Balanced	65,0%	3,40%	6,79%	3,39%
KBC Sivek Global Low	30,0%	2,24%	3,78%	1,54%
KBC Sivek Global Medium	55,0%	2,73%	5,92%	3,19%
KBC Sivek Global High	75,0%	3,32%	7,66%	4,34%
NN Patrimonial Defensive	25,0%	4,20%	3,39%	-0,81%
NN Patrimonial Balanced	50,0%	5,60%	5,53%	-0,07%
NN Patrimonial Aggressive	75,0%	7,20%	7,66%	0,46%
NN Patrimonial Balanced European Sustainable	50,0%	4,10%	5,53%	1,43%
Average		3,88%	5,66%	1,77%

- We compared the 22 different mix funds from the largest investment managers in Belgium with Pritle portfolios which have the same level of risky assets in their portfolio.
- Of the 22 comparisons, Pritle outperformed in 18 occasions. During 4 occasions, Pritle underperformed. A part of Pritle's underperformance can be attributed to the shorter duration of our bond portfolio.
- One of the reasons Pritle outperforms more often in Belgium than in The Netherlands is because of the higher ongoing charges in Belgium versus The Netherlands.

1,77%

On average and after costs, Pritle outperformed by **1,77%** during 2016.

Mostly market cap weighted

Equities	Real Estate	Bonds	Commodities	Money Markets
• North America • Europe • Asia-Pacific • Japan • Emerging Markets	• Listed Global Real Estate Investment Trusts, developed markets	• € • Investment grade • Corporate Bonds • Government Bonds	• Energy • Base and Precious Metals • Agriculture	• European corporate and governmental investment grade money markets

What not?

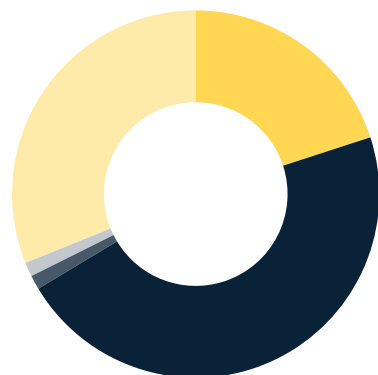
- Individual securities
- Emerging markets debt
- High Yield
- Frontier markets
- Long/short
- Sector investing
- Hedge funds and Private Equity

Why not?

- Funds for diversification
- Lack of liquidity, currency risk, high costs
- Equity risk already in equity portfolios, high costs
- Illiquid, high costs, high risks
- Lack of proven added value, lack of understandability for retail investors
- Lack of proven added value, lack of index funds
- Lack of proven added value, lack of understandability

Asset allocatie en rendement

Defensive

- Equity
- Bonds
- Real Estate
- Commodities
- Money Markets

Historical Returns	5 Years	25 Years
Return	3,70%	5,70%
Volatility	3,20%	4,00%

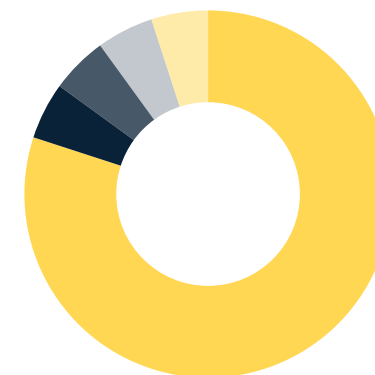
Balanced

- Equity
- Bonds
- Real Estate
- Commodities
- Money Markets

Historical Returns	5 Years	25 Years
Return	5,20%	6,70%
Volatility	5,10%	7,10%

Offensive

- Equity
- Bonds
- Real Estate
- Commodities
- Money Markets

Historical Returns	5 Years	25 Years
Return	8,00%	8,30%
Volatility	9,30%	13,70%

Source: Thomson Reuters. Actual funds data used for performance simulation. Historical returns are based on 25 and 5 year data up to 30-09-2015.
Returns are on the basis of a fixed risk profile with quarterly rebalancing and are net of both Pritle management fees and funds fees.

Prittle. Invest for a sunny day.

Tim Mortelmans

Hoofd Accounttoezicht, AFM

Innovatie in beleggingsdienstverlening

Tim Mortelmans

Hoofd Accounttoezicht, AFM

VEB

Inhoud

- Vormen van beleggingsdienstverlening
- Verantwoordelijkheid en bescherming
- Voordelen en risico's roboadvise
- Discussie en vragen

Diverse vormen van beleggingsdienstverlening

- Advies
 - Aanbevelingen
 - Beheer
 - Execution only
- Belangrijk vanwege mate van bescherming en eigen verantwoordelijkheid

Wanneer is er sprake van beleggingsadvies?

Advies

Aanbevelingen
Execution only
Beheer

Alleen als aan alle vijf voorwaarden wordt voldaan is er sprake van beleggingsadvies:

1. Aanbeveling, niet enkel informatie delen
2. Aanbeveling gericht op transactie financieel instrument
3. Aanbeveling wekt suggestie passend te zijn voor individuele klant of wordt gegeven o.b.v. persoonlijke situatie
4. Aanbeveling richt zich op individuele klant
5. Aanbeveling dient zich te richten op (gevolmachtigde) belegger

Wanneer is er sprake van...

Advies
Aanbeveling
Execution only
Beheer

Beleggingsaanbeveling is generiek, richt zich niet tot individuele belegger

Advies
Aanbeveling
Execution only
Beheer

Klant doet zelf losse transactie(s), eventueel op basis van aanbevelingen

Advies
Aanbeveling
Execution only
Beheer

Doorlopende transacties door vermogensbeheerder na eenmalige toestemming klant

Bescherming vanuit instelling en verantwoordelijkheid klant

	Bescherming vanuit instelling	Verantwoordelijkheid klant
Aanbeveling	Beperkt, informatieverstrekking moet correct, duidelijk en niet misleidend zijn	Groot, verantwoordelijk voor al dan niet opvolgen aanbeveling
Execution only	Beperkt, via kennis & ervaringstoets	Groot, verantwoordelijk voor orders
Advies	Groter, via klantinventarisatie, advies moet passend zijn	Gemiddeld, verantwoordelijk om advies al dan niet op te volgen
Beheer	Grootst, klant mag meest verwachten omdat hij vermogen uit handen geeft, beheerder is 'goed huisvader'	Gemiddeld, verantwoordelijk voor toevertrouwen vermogen ter belegging

Roboadvice

- Verschillende vormen:
 1. De klantinventarisatie en daaruit volgende koppeling aan een beleggingsprofiel is geautomatiseerd
 2. Het hele proces, inclusief het beleggen zelf, is geautomatiseerd
- Voornaamste voordelen: goedkoper en laagdrempeliger dan klassiek vermogensbeheer
- Veel concepten zijn hybride: de mogelijkheid tot persoonlijk contact blijft bestaan

Roboadvice – risico's

- Risico's deels vergelijkbaar met klassiek vermogensbeheer: beleggingsrisico's en inschatting kwaliteit
- Ook nieuwe risico's:
 - De robot meet geen twijfel
 - Wat als er fouten in het algoritme sluipen?

Lessen uit de gedragspsychologie

1. Beleggers met meer kennis en ervaring zijn niet per se betere beleggers: het gaat om de toepassing ervan
2. Let op het *disposition effect*: de neiging om winnende aandelen te snel te verkopen en verliezende aandelen te lang vast te houden
3. Let op te veel handelen en te weinig spreiden
4. Het is moeilijk de markt te verslaan, ook voor actief beheerde beleggingsfondsen

Discussie

- Heeft u voor beleggingsadvies of –beheer altijd behoefte aan een persoon of volstaat de robot?
- GfK in VS (2016):
 - Slechts **4%** consumenten zou roboadvise voor beleggen overwegen
 - **90%** heeft moeite roboadvise te vertrouwen
- Ligt de sleutel in gewenning aan de robot of verdient een combinatie met menselijk advies de voorkeur?
- Hoeveel potentie heeft roboadvise om nieuwe klanten aan zich te binden? Of kannibaliseert het slechts de klassieke vorm?

Bart Spronk Beleggingsmatch

Robo advies in de polder: wat kost het en hoe vergelijk je?

Bart Spronk MSc

Managing partner @ beleggingsmatch.nl

Over beleggingsmatch.nl

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken

Wat kost het?

Toekomst

*“Consumenten helpen slimme
financiële keuzes te maken met
hun vermogen”*

Wat is een Robo Adviseur?

*“Robo-advisors are a class of financial adviser that provide financial advice or portfolio management online **with minimal human intervention.**”*

Definitie beleggingsmatch.nl: **online vermogensbeheerders**

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

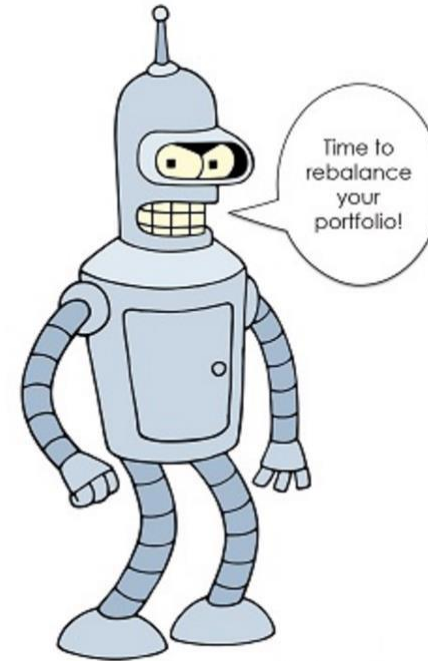
Robo advies in NL

Hoe vergelijken

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe werkt een Robo adviseur?

**1.
Intake**

**2.
Risicoprofiel**

**3.
Portefeuille**

**4.
Beheer**

**5.
Monitoring**

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Ontwikkeling Robo advies in Nederland

2007 - 2008

ROBECO
The Investment Engineers

2008 - 2010

evi

alex.
resultaat geldt

2015

pritle.

dexxi
iedereen is een belegger

DOELBELEGGEN

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Robo advies in Nederland

Online vermogensbeheer

alex.
resultaat geldt

pritle.

knab.

the index | people

ING

iBeleggen

evi

 Rabobank

Vanaf € 10,-

Individueel vermogensbeheer

 ohv
VERMOGENSBEHEER

NOBEL
VERMOGENSBEHEER

Care IS

INDEX CAPITAL
vermogensmanagement

Van Lawick & Co.
VERMOGENSBEHEER

topcapital

 HOF-HOORNEMAN
BANKIERS

 inmaxxa

Vanaf € 100.000,-

Private banking

ASN **BANK**

ING

 Van Lanschot

GILISSEN

Bank ten Cate & Cie
private banking sinds 1881

I B S

 ABN-AMRO MeesPierson

Vanaf € 500.000,-

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Wat doet het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken?

*“Ik zoek een partij met de **laagste kosten**”*

*“ik wil de partij met de **hoogste rendementen**”*

*“Ik wil wel beleggen maar met **zo min mogelijk risico**”*

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

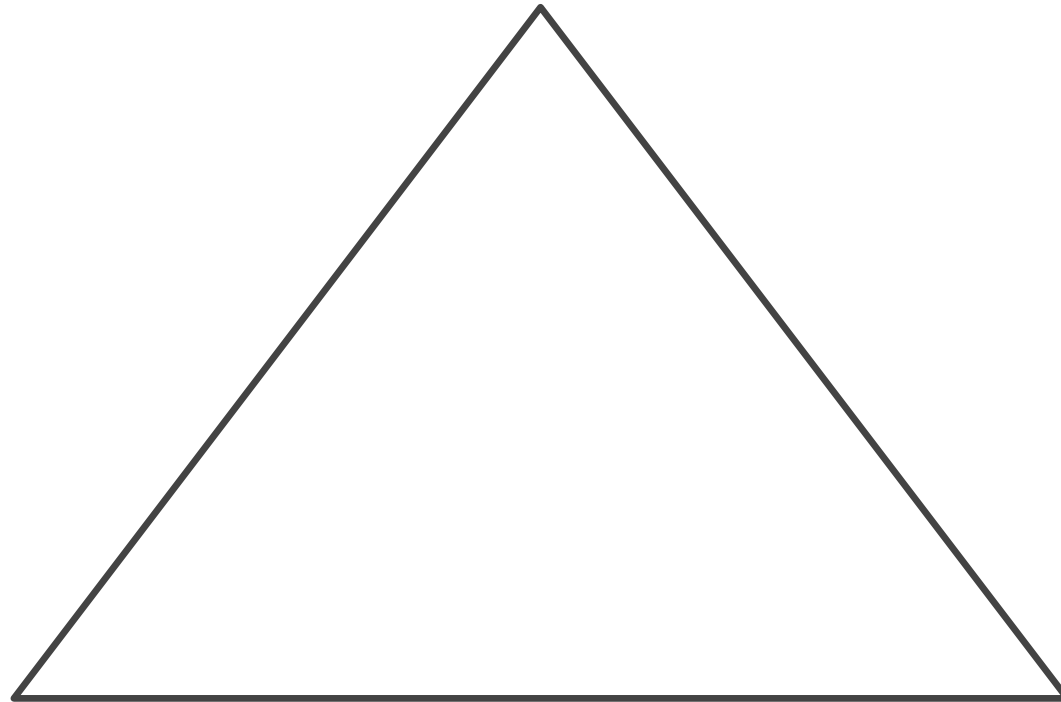
Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken?

Kosten

Rendement

Risico

Beleggingsmatch.nl
Wat is Robo advies?
Hoe werkt het?
Robo advies in NL
Hoe vergelijken?
Wat kost het?
Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Kosten*

Indirecte kosten (1)

	%	€	Toelichting
1 Fondskosten	0,47%	€ 4.741,-	De lopende kosten voor het beleggen in fondsen liggen afhankelijk van uw profiel tussen de 0,33% en 0,64% per jaar.
2 Transactiekosten	-	-	Geen
2 Service fee	-	-	Geen
2 Periodieke kosten	-	-	Geen
2 Beheerfee	0,75%	€ 7.500,-	All-in beheerfee (incl. BTW): 0,60% - inkomensgericht 0,70% - defensief 0,75% - neutraal 0,80% - groeigericht 0,85% - zeer offensief
2 Performance fee	-	-	Geen
3 Totale kosten	1,22%	€ 12.241,-	Geen

Directe kosten (2)

Totale kosten (3) -VKM

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Kosten*

Let op de volgende 'trucs' bij de weergave van de kosten:

- ✓ Alleen de **directe kosten** worden meegenomen
- ✓ **BTW** wordt "vergeten"
- ✓ Er wordt **geen totaal % of voorbeeldberekening** gecommuniceerd

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

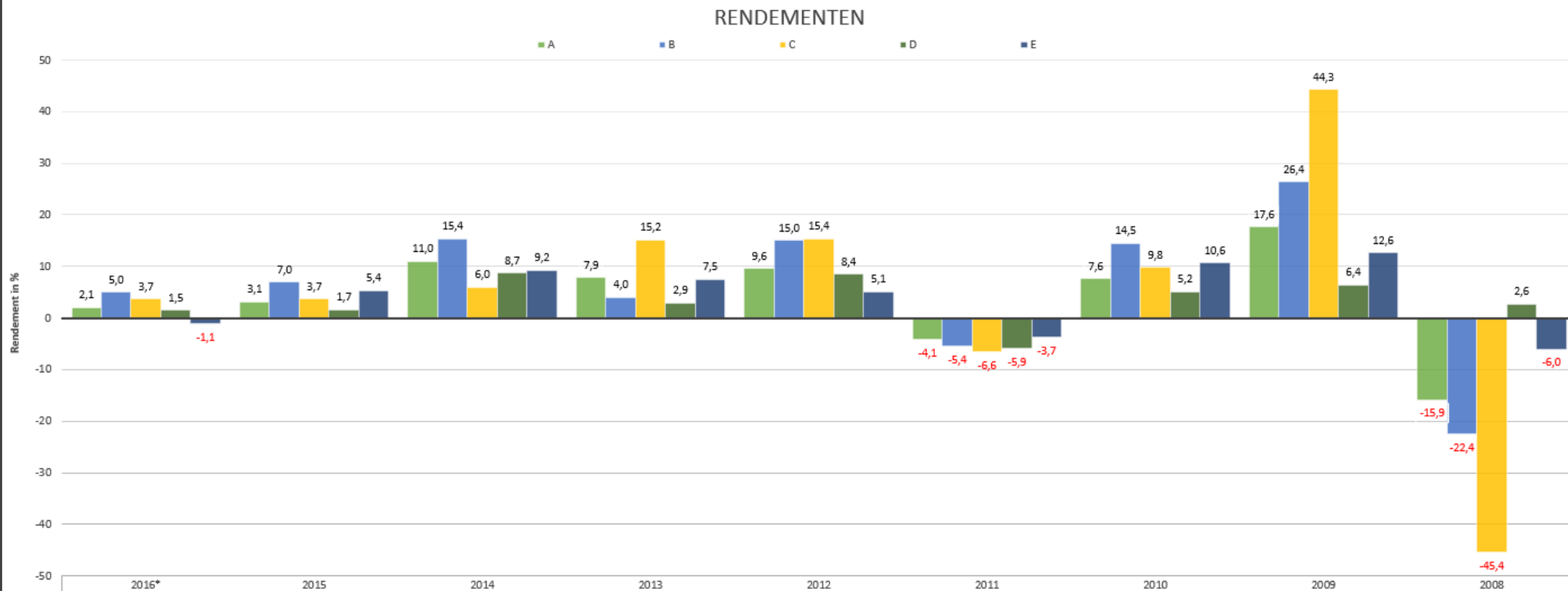
Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Rendement*

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Rendement*

Let op de volgende 'trucs' bij de weergave van de rendementen:

- ✓ Rendementen worden **bruto** getoond
- ✓ **Verliesjaar 2008** wordt niet getoond
- ✓ **Rendementen zijn niet representatief** voor daadwerkelijke portefeuilles

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Risico*

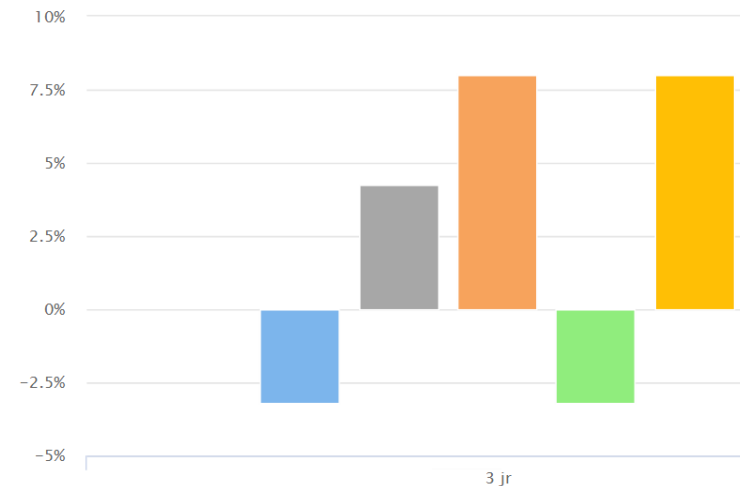
Standaarddeviatie: bewegelijkheid van de rendementen

Uitgedrukt in %, bv 10%

Voorspellen; AFM methode

Terugblik: gerealiseerd rendement

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Wat doet het?

Robo advies in NL

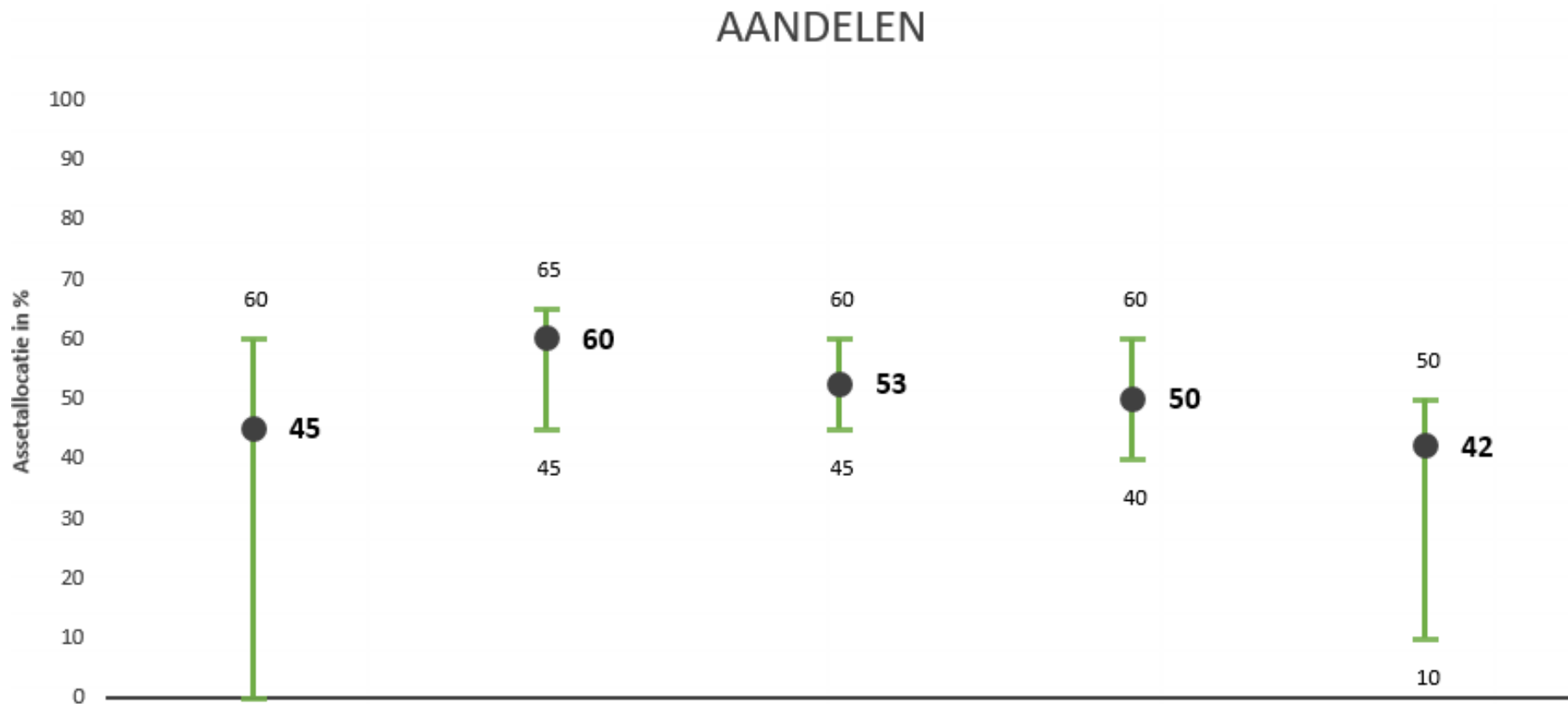
Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Risico*

Risicoprofiel: Asset allocatie (strategisch & tactisch)

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken? *Risico*

Let op de volgende zaken bij het risico:

- ✓ Wordt er überhaupt **gecommuniceerd** over risico?
- ✓ **Welke methode** ligt ten grondslag de berekening van het risico.
- ✓ **Geen compleet beeld van risico**; o.a. kredietrisico, liquiditeitsrisico

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

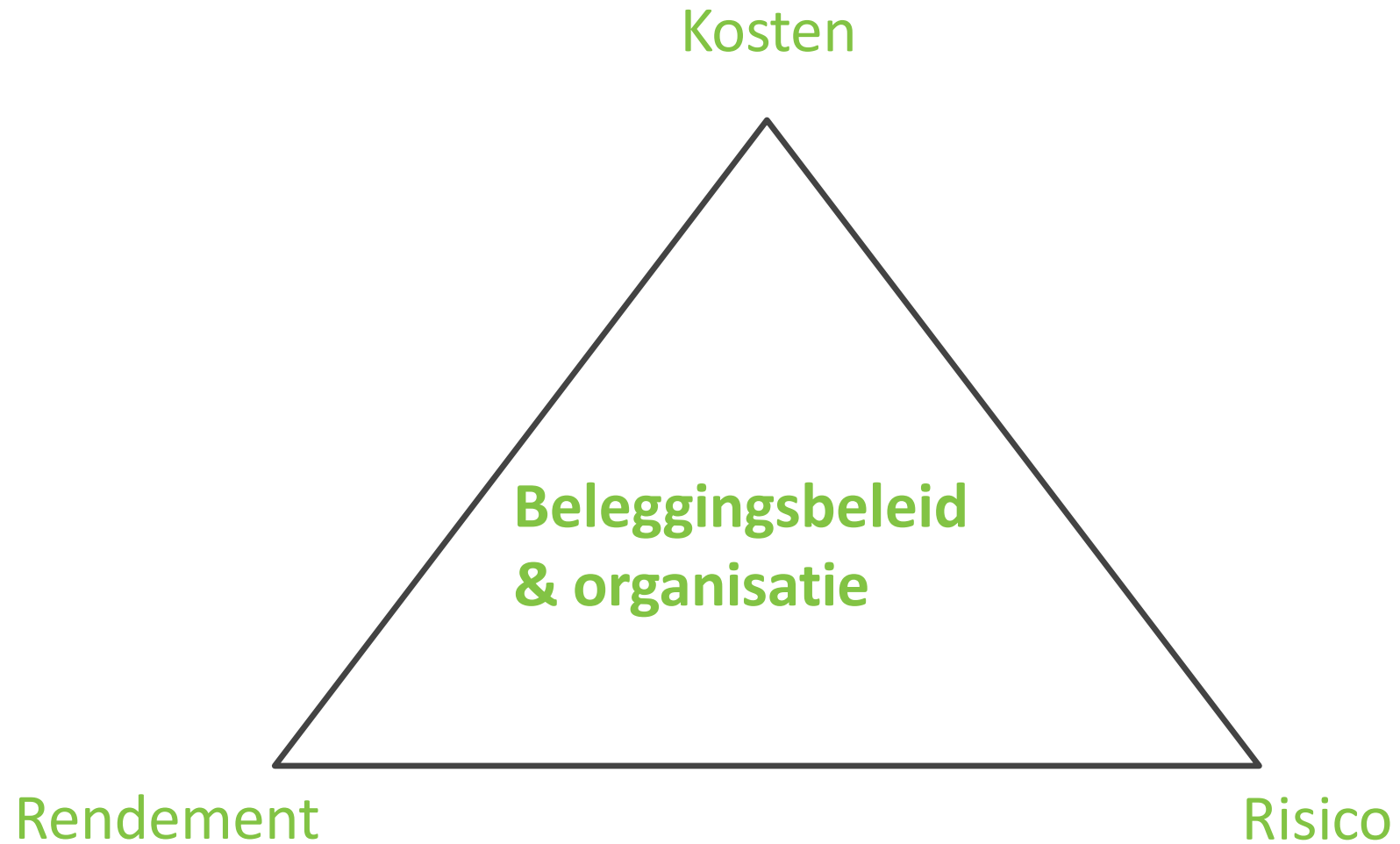
Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Hoe vergelijken?

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

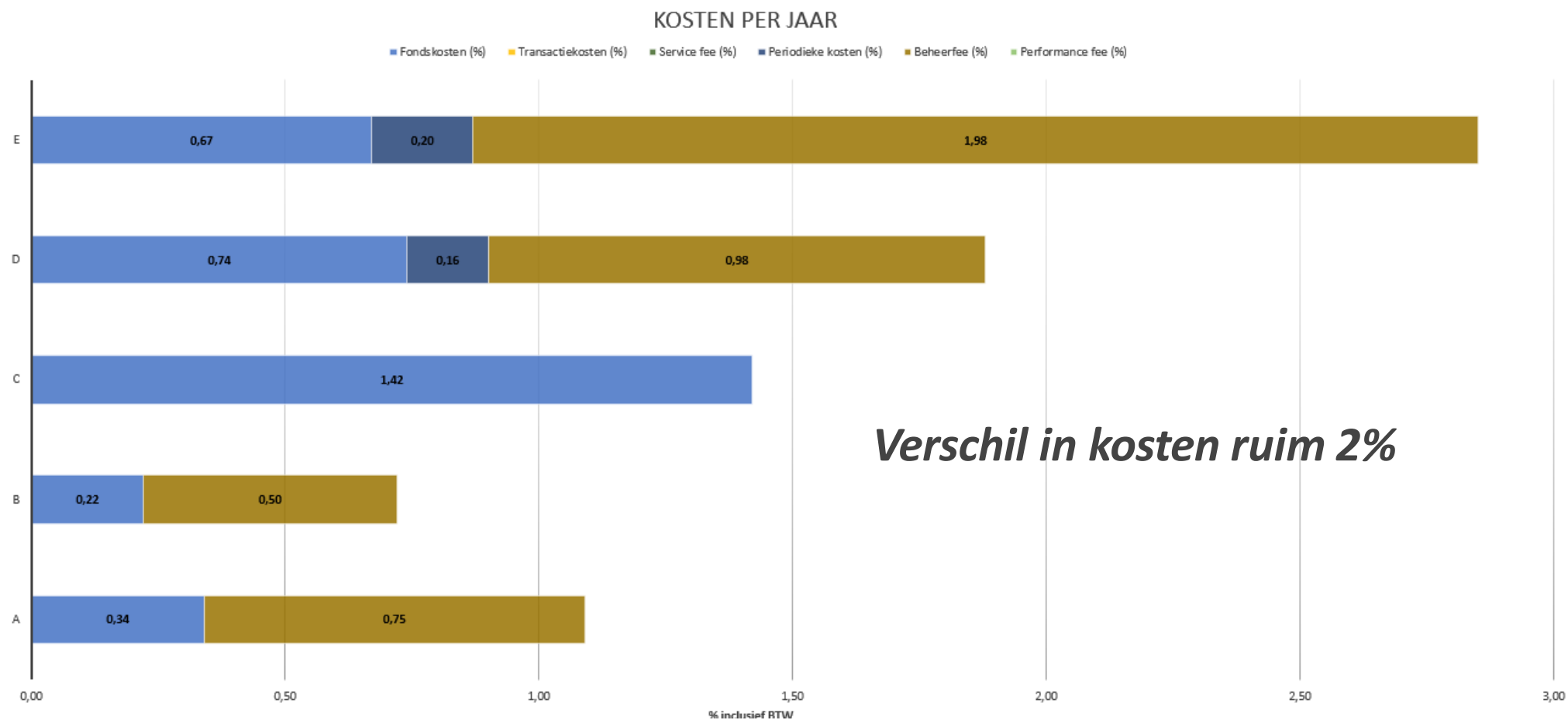
Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Wat kost het?

Goede vergelijking loont: grote verschillen in kosten

*Bron beleggingsmatch.nl. Peildatum 23 januari 2017. Vergelijking 10.000 euro.

Beleggingsmatch.nl
Wat is Robo advies?
Wat doet het?
Robo advies in NL
Hoe vergelijken?
Wat kost het?
Hype of waardevol?

Robo advies: hype of waardevolle ontwikkeling?

Let op volgende zaken:

- ✓ **AFM vergunning & Kifid registratie?**
- ✓ Vermogensbeheer of **execution only** oplossing?
- ✓ Belegt u in het goede **risicoprofiel** nu en in de toekomst?

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Robo advies: hype of waardevolle ontwikkeling?

Robo advies is een zeer waardevolle ontwikkeling:

- ✓ Beleggen voor iedereen **toegankelijk (v.a. 10,-)**
- ✓ **Kosten dalen** voor vermogensbeheer / Robo advies
- ✓ Robo advies draagt bij aan **transparantie in de markt**

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Belangrijk advies

*“Help je zelf met een goede
vergelijking van de
mogelijkheden”*

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Beleggingsmatch.nl

Wat is Robo advies?

Hoe werkt het?

Robo advies in NL

Hoe vergelijken?

Wat kost het?

Hype of waardevol?

Vragen?

Slotdebat

Robotbeleggen, een gamechanger of oude wijn in nieuwe zakken?

Paul Koster
Thomas Bunnik
Tim Mortelmans
Eran Habets

Directeur VEB
CEO Pritle
Hoofd Accounttoezicht, AFM
Directeur Beleggen/Vermogensadvies ABN AMRO MeesPierson

De VEB dankt u voor uw aandacht

1 februari 2017